

Nr 317

Av herr Johnsson i Kastanjegården, *angående åtgärder till avhjälpande av vissa svårigheter för näringslivet i Blekinge län.*

Blekinge hör till de delar av landet, som har anledning att påfordra en särskild uppmärksamhet från statsmakternas sida. Genom sitt läge vid sidan om de stora allfarvägarna har länet svårt att hävda sig i konkurrensen om företagen inom näringslivet, och relativt dåliga kommunikationer har verkat hämmande på utvecklingen. Särskilt har detta varit fallet — och är det fortfarande — inom östra länsdelen, där det finns kommuner som praktiskt taget helt saknar industrier. En av följderna därav är att folkmängden under flera år visat minskning (en mindre ökning skedde dock 1957) samtidigt som arbetslösheten i allmänhet varit mera påtaglig i Blekinge än på de flesta andra håll i landet. Även skatteunderlaget är lågt — betydligt lägre än riksmedeltalet — och utdebiteringen måste därför hållas relativt hög. Detta gäller såväl i städerna som i landskommunerna och landstinget. För att återge en i detta sammanhang aktuell siffra kan nämnas, att landstingsskatten uppgår till kr. 4: 10 per skattekrona och skatteöre, vilket är betydligt högre än i angränsande landsting och bland de högsta utdebiteringarna i landet. För att hindra en ytterligare höjning måste landstinget 1957 disponera alla tillgängliga medel i skatteregleringsfonden.

De ogynnsamma förhållandena i Blekinge har också uppmärksammats på olika sätt. En del åtgärder har vidtagits. I riksdagen har för länet viktiga frågor förts fram upprepade gånger, såväl genom förslag från regeringen som genom motioner och interpellationer av länets riksdagsmän. Av stor betydelse var givetvis beslutet om breddning av vissa smalspåriga järnvägar som nu förverkligats beträffande kustbanan. Länsstyrelse och landsting arbetar även med kraft och intresse för näringslivets stärkande, förbättring av kommunikationerna m. m. Av väsentlig betydelse torde redan genomförda och planerade förbättringar av flygkommunikationerna med Stockholm komma att bli. Vissa industriella nytillskott har också kommit genom myndigheternas försorg eller medverkan. I detta syfte nedlägger också kommunerna själva ett betydande arbete. Vissa undantagsbestämmelser beträffande byggnadsrestriktionerna har på senaste tiden vidtagits för att motverka den relativt stora bristen på arbetstillfällen. En ljuspunkt är också att länet står förhållandevis väl rustat, när det gäller anstalter för yrkesutbildning och annan undervisning.

Vad som här i korthet relaterats har dock icke visat sig vara tillräckligt för att eliminera de svårigheter, som föreligger. Visserligen har — som redan antytts — en vändning skett det senaste året beträffande folkmängden, så att denna nu, efter fem år av oavbruten minskning, visar en ökning. Men denna uppgår till endast 253 personer, och bör ses mot bakgrunden av att folkmängden minskade med 725 personer 1956 och 613 personer året innan. Därtill kommer att ökningen i huvudsak torde bero på den expansion, som sker i Olofström, där invånarantalet ökade med 656 förlidet år. Ökningen i städerna är obetydlig, och landskommunerna visar praktiskt taget utan undantag en fortsatt tillbakagång. Man måste också räkna med att ökningen 1957 kan vara en tillfällighet. Någon större anledning att hänge sig åt alltför stark optimism beträffande utvecklingen de närmaste åren föreligger knappast.

Som tidigare framhållits inger läget i östra Blekinge — Karlskronaområdet — de största bekymren och farhågorna för framtiden. Denna länsdel, som omfattar ungefär 46 procent av befolkningen, är ytterst vanlottad beträffande industrier, och bristande tillgång på arbete är en nästan permanent företeelse. Särskilt har sysselsättningen för byggnadsarbetarna framträtt som ett allvarligt problem. Här räknar man innevarande vinter med en arbetslöshet på över 25 procent. Lättnaderna i byggrestriktionerna torde knappast ha haft någon praktisk betydelse, eftersom man redan dessförinnan icke bara beviljade alla ansökningar om byggnadstillstånd utan också genom myndigheternas försorg sökte stimulera till ökad byggnadsverksamhet. Som en positiv detalj i bilden får man sätta den intensiva planeringsverksamhet som pågår i kommunerna i avsikt att få fram nya projekt och som — särskilt på längre sikt — kan få stor betydelse. I stort sett kan dock sägas att de åtgärder, som hittills vidtagits för att förbättra sysselsättningsmöjligheterna, icke gett fullt tillfredsställande resultat.

Vad näringslivet beträffar är bristen på tunga industrier särskilt påtaglig. Det måste alltså te sig som ett framträdande önskemål att betingelserna ur företags- och transportekonomiska synpunkter förbättras, så att bygden kunde med större styrka konkurrera om industrier av denna art. Ett särskilt starkt intresse för landsdelen är givetvis att de industrier som finns icke genom åtgärder från samhällets sida får sina företagsekonomiska förutsättningar försämrade. I detta sammanhang spelar naturligtvis örlogsvarvet i Karlskrona en mycket stor roll. Varvet är länsdelens största arbetsplats med sina över 3 000 anställda. Om utvecklingen skulle leda därhän att detta företag reducerades, finge det mycket svåra konsekvenser — icke bara för Karlskrona stad utan för hela östra länsdelen och sålunda för länet i dess helhet. Det bör erinras om att de anställda vid varvet icke är bosatta enbart i Karlskrona stad utan att en betydande del bor i kommunerna utanför staden. Redan en sådan detalj som förflyttning av hylsverkstaden — en fråga

som behandlades under höstriksdagen — skulle beröra ett 100-tal man. Frågan om örlogsvarvens driftform och ställning i stort har nyligen varit föremål för utredning, och ett betänkande föreligger i ämnet, vilket naturligtvis har särskilt stort intresse för Karlskrona. Tidigare har flera gånger motionsvägen och på annat sätt framställts förslag om att varvet — marinverkstäderna — skulle utbyggas så att kapaciteten ökades, och riksdagen har upprepade gånger gjort positiva uttalanden om att varvet bör upprustas. Den utredning, som nyligen tillsatts, med uppgift att överarbeta det s. k. reservantförslaget angående varvets organisation hälsas med tillfredsställelse. Jag vill understryka att en snabb upprustning av varvet är av behovet påkallad och hoppas sålunda att den nya utredningen utan allt för långt dröjsmål kan avge positiva förslag i denna riktning.

Det är givet att frågan om örlogsvarvet hänger intimt samman med flottans ställning i den framtida försvarsorganisationen. I förevarande sammanhang skall jag icke gå närmare in på detta ämne. I förbigående kan erinras om att redan vidtagna förändringar i flottans organisation på ett tiotal år minskat antalet anställda i Karlskrona med ungefär 800. Vad jag däremot med all kraft vill understryka är att en reduktion av örlogsvarvet måste leda till starka krav på att man från statsmakternas sida tar all möjlig hänsyn till hur en sådan förändring av örlogsvarvets ställning återverkar på de ekonomiska betingelserna på orten. De uppdämda investeringsbehoven är stora. Enbart i Karlskrona stad uppgår beslutade men på grund av brist på kapital uppskjutna investeringar till ungefär 14 miljoner kronor. I övriga delar av länet föreligger också betydande investeringsbehov. På grund av det relativt svaga skatteunderlaget är möjligheterna att skaffa erforderligt kapital genom utdebitering starkt begränsade. Skatterna är redan nu relativt höga. Kreditrestriktionerna får givetvis särskilt svåra konsekvenser om den ekonomiska bärigheten redan tidigare är svag och sysselsättningssvårigheter även av andra skäl föreligger. Enligt min mening vore det därför befogat att statsmakterna toge särskild hänsyn till här nämnda lokala förhållanden i de olika former i vilka möjligheter förefinnes att direkt eller indirekt påverka kreditförsörjningen från samhällets sida. Jag syftar här främst på den genom företagsföreningarna bedrivna kreditgivningen.

Flera frågor som direkt eller indirekt berör Blekinge ligger f. n. under utredning. Jag kan nämna frågan om trafiksvaga järnvägar, flygets utbyggnad och örlogsvarvets upprustning. Vad som i framtiden kommer att beslutas med anledning av dessa utredningar och vilka andra förslag, som kan framställas, kan jag icke uttala mig om. Det förefaller emellertid uppenbart att de sysselsättningsproblem m. m. som föreligger i Blekinge icke kommer att lösas utan ytterligare åtgärder. Tidigare har förekommit att särskilda kommittéer tillsatts för utredning av vissa landsdelars problem. En sådan utredning skulle vara motiverad även för Blekinge. Det borde vidare vara möj-

ligt att ge Blekinge en gynnad ställning i fråga om fördelningen av tillgängliga krediter för investeringsändamål. Ett uttalande i detta syfte kan göras av riksdagen.

Med hänvisning till vad sålunda anförts hemställer jag

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa

1. om utredning och förslag till sådana åtgärder, som är ägnade att medverka till att de särskilda svårigheter, som sedan lång tid kännetecknat näringslivet i Blekinge län, kan med bevarande av en konkurrenskraftig och ekonomiskt sund företagsamhet övervinnas,

2. att vid tillämpningen av gällande regler för kreditförsörjning i särskild ordning största möjliga beaktande fästes vid de särskilda förhållanden som gäller detta län.

Stockholm den 24 januari 1958

Per A. Johnsson

i Kastanjegården
